

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Helse- og omsorgsdepartementet
postmottak@hod.dep.no

Vår ref.
11/595-2-YLL

Deres ref.
101100691-/MAL

Dato:
09.06.2011

HØRING AV NOU 2010:13 ARBEID FOR HELSE

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) støtter i hovedsak utvalgets vurderinger og forslag, spesielt utvalgets konklusjon om at vi trenger mer kunnskap om årsaker og sammenhenger. Utvalget viser i utredningen at vi vet lite om årsakene til for eksempel at kvinner har høyere sykefravær enn menn. Kvinners sykefravær er høyere også når man kontrollerer for graviditet, antall barn, lønn, utdanning og yrke.

Kjønnsperspektivet er en viktig del av utredningen på bakgrunn av at helse- og sosialsektoren har en svært høy kvinneandel. Dette har stor betydning for næringens relativt høye sykefraværslivå. LDO mener utvalget har ivaretatt dette perspektivet på en god måte. Utredningen inneholder en grundig gjennomgang av forskning som kan belyse betydningen av kjønn og om det er andre og bakenforliggende årsaker som spiller inn og eventuelt samvirker med kjønn.

For å kunne iverksette treffsikre tiltak er det avgjørende med kunnskap om årsakssammenhengene. LDO mener derfor utvalgets forslag om en samlet strategi for å styrke kunnskapen om omfang, årsakssammenhenger og tiltak for å forebygge sykefravær og overgang fra arbeid i utgangspunktet er en god tilnærming.

LDO har likevel noen merknader, spesielt til innsatsområde nummer 4) Bedre seniorpolitikk.

Som en del av utvalgets grundige gjennomgang av tiltak for å beholde seniorer i arbeidslivet, bør også tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne inngå som et virkemiddel for å redusere sykefravær. Dette perspektivet mangler i denne analysen. Perspektivet bør være med blant annet fordi helse- og sosialsektoren er den næringen hvor flest ansatte har nedsatt funksjonsevne. FAFO/AFI-rapporten «Funksjonshemmede på arbeidsmarkedet» fra 2007 som bygget på arbeidskraftundersøkelsene, viser eksempelvis at i 2007 arbeidet 26,8 prosent av de som oppga å ha en funksjonsnedsettelse i helse- og sosialsektoren.

Personer med nedsatt funksjonsevne utgjør en mangfoldig og uensartet gruppe. Mange vil ha full arbeidsevne dersom arbeidsplassen er universelt utformet, mens andre vil ha variabel eller varig redusert arbeidsevne på grunn av egen helsesituasjon, og vil kunne være utsatt for sykefravær dersom arbeidsplassen ikke er fysisk og organisatorisk tilrettelagt. Vi mener derfor at utvalget legger an et for snevert fokus ved utelukkende se på tiltak knyttet til tilrettelegging for senior og gravide, og utover det kun vurderer generelle tiltak for tettere oppfølging av sykmeldte.

Utvalget redegjør for eksempel bare for diskrimineringsvernet når det gjelder alder. LDO ønsker derfor å understreke at diskrimineringslovverket også innehar en plikt til individuell tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne.

I diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 12 står det:

”Arbeidstager skal foreta en rimelig individuell tilrettelegging for å sikre at en arbeidstaker eller arbeidssøker med nedsatt funksjonsevne kan få eller beholde arbeid, ha tilgang til opplæring og annen kompetanseutvikling samt utføre og ha mulighet til fremgang i arbeidet på lik linje med andre.”

Foreliggende dokumentasjon viser imidlertid hvordan manglende fysisk og organisatorisk tilrettelegging for personer med redusert arbeidsevne påvirker

helsesituasjonen og øker risikoen for varig marginalisering i arbeidslivet. ¹

Levekårsundersøkelsen blant personer med nedsatt funksjonsevne fra 2007 viser videre at så mange som 25 % rapporterer at de har behov for tilrettelegging uten at dette har skjedd. 20 % opplever at arbeidsgiveren tar lite hensyn, og 10 % at kollegaer gjør det. Resultatene her viser eksistensen av en gruppe som står i fare for utstøting fra arbeidslivet.

LDO har videre følgende enkeltmerknader:

Utvalget foreslår en gjennomgang av lønnstilskuddsordning. Siden lønnstilskudd ble innført i 2007, har mange, blant annet enkelte interesseorganisasjoner for funksjonshemmede, vært kritiske. Bakgrunnen for dette er at så lenge ordningen ikke forbeholdes personer som har varig redusert arbeidsevne, kan det fungere som en form for sosial dumping. LDO støtter derfor forslaget om en generell gjennomgang av lønnstilskuddsordningen, hvor man også ser på om det kan være med på å bidra til en form for innlåsning, med manglende mulighet til ordinær karriere og lønnsutvikling.

Utvalget foreslår å etableres en egen kompetanseenhet som skal bistå virksomhetene i helse- og omsorgssektoren med kunnskap om tekniske hjelpemidler. LDO støtter forslaget.

Med vennlig hilsen

Björg Unstad
Avdelingsleder

Ylva Lohne
Seniorrådgiver

¹ Kilian, J. På tampen - funksjonshemming og barrierer i arbeidslivet (2005)

Likestillings- og
diskrimineringsombudet